

Uten for mye snakk

Arne Olav L. Hageberg
Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

Anne Lise Norheim

Endre Løvås (50) er opptatt av å få ting gjort. Det er ikke få kolleger han har hjulpet opp og fram i norsk og internasjonalt næringsliv, kanskje særlig gjennom sine mange år i Right Management.

Navn: Endre Lima Løvås

Utdanning: Cand.psychol. fra Bergen 1985

Stilling: Organisasjonsdirektør i Skanem AS, et av Europas største konsern innenfor produksjon av selvklebende etiketter. Selskapet har rundt 1100 ansatte (200 i Norge) og hadde i 2004 en omsetning på rundt 1,3 milliarder kroner.

– *Hvorfor ble du psykolog?*

Det var en fascinasjon for det kliniske som gjorde at jeg valgte psykologi. Jeg husker at en psykolog som kom på gymnaset og gav karriereråd som tiltrakk meg. Jeg tok også et brevkurs i psykologi da jeg gikk på gymnaset. Jeg har vel egentlig aldri vurdert noe annet. Psykisk helsevern, sykehusmiljøet og alt det der fascinerte meg også, men jeg må innrømme at jeg falt fort av. Jeg ble veldig tidlig forsker. Jeg skrev hovedoppgaven min om menneske–maskin-interaksjon, og den førte til jobb på Rogalandsforskning like etter studiene.

– Hvilken fagperson/forsker har betydd mest for deg?

Professor Holger Ursin, som var veilederen min og Svein M. Kile (d. 1995), som kalles norsk organisasjonspsykologis far. Holger Ursin lærte meg grundigheten og Svein Kile var et forbilde når det gjelder å bruke psykologikunnskapen til å gjøre organisasjoner bedre.

– Hva er den beste fagartikkelen du har lest det siste året?

Jeg leste nylig «Managing performance and retention» av Corporate Executive Board om performance management som jeg har brukt i min egen bedrift. Artikkelen analyserer mange faktorerers betydning for best mulige prestasjoner. Den bekreftet en del antagelser om hva som er viktig, som det å få hyppig tilbakemelding, noe vi alltid har trodd. Men det gav også noen overraskelser som, at et av de mest vesentlige ledelsesgrepene er å hjelpe folk med å finne løsninger på praktiske problemer i jobben. Jeg er en praktiker og er opptatt av å få ting til å virke. Om du kan gjøre tusen ting men bare får gjort to, så gjør i alle fall to av de som virker.

– Hva er din faglige favoritt-kjæpphest?

– Å komme bak. Når folk presenterer et problem – for eksempel at det er dårlig samarbeid mellom salgsavdelingen og produksjonsavdelingen – så har psykologien lært meg å ikke ta det presenterte som det egentlige problemet, men å lete etter «root-causes».

– Og så har jeg et favorittuttrykk: *Når alt er sagt og alt er gjort, så er det mer som er sagt enn som er gjort.* Det kommer sikkert av det jærseke i meg som vil ha ting gjort uten for mye snakk. Man kan fort begynne å overanalysere og rote seg inn i mange irrganger.

– Hvilken sak burde psykologer gå i bresjen for?

– Å få bedre ledere! Godt lederskap er enormt viktig for ytelse, helse og trivsel i arbeidslivet. Det skremmer meg å se hvor mange dårlige ledere som finnes, både i det offentlige og i det private, og at de faktisk får lov til å holde på.

– Hvilken norsk psykolog fortjener mer oppmerksomhet?

– Da må jeg nevne Svein Kile igjen, som gjorde en enorm innsats for å få opp organisasjonspsykologien i Norge. Han ble et forbilde for mange og satte folk i gang.

«Folk skal kunne leve et liv og oppleve at de har etterlatt seg spor»

– Og så har jeg møtt lederen for Norsk Forening for Kognitiv Terapi, Torkil Berge, og en del av medlemmene der. De folka der likte jeg. De er opptatt av å fokusere på det som virker, i stedet for på det som ikke virker. Jeg skulle ønske de fikk mer oppmerksomhet, hjelp og støtte.

– Hva brenner du mest for som psykolog?

– Det å skape organisasjoner der folk får brukt talentet og potensialet sitt – uansett bransje. Folk skal kunne leve et liv og oppleve at de har etterlatt seg spor, tatt ut kunnskap og lært mer.

– Hva ville du gjort om du var minister for en dag?

– Siden det er psykologtidsskriftet som spør: Det blir grotesk å si om igjen og om igjen at man skal satse på psykisk helsevern, uten å gjøre noe. Jeg ville tatt fram de papirene og sett på hva som er gjort, og hva som burde vært gjort, og tatt grep. Og jeg ville begynt med barn og ungdom.

– *Hva er din største skrekk?*

– Jeg bruker lite tid på bekymringer, men jeg hørte Karsten Isachsen bruke et uttrykk en gang: Du skal dampe mer enn du støver. Min største skrekk er at jeg skal støve mer enn jeg damper.

– *Hva irriterer deg med psykologien?*

– Jeg skulle ønske at enda flere jobbet systemisk og løsningsorientert i stedet for individ- og problemfokuserert. Og så kom jeg på en annen ting: Jeg ser ikke så ofte psykologene på barrikadene. Det skulle jeg gjerne sett mer av.

– *Hvordan kan psykologi bli et morsommere fag?*

– Tenk deg at man kun har 10 millioner til psykisk helse. Hvor mye av det blir investert i gleden og kreativiteten, spontaniteten og kunsten? Jeg tror ikke det er så mye, men jeg har ikke data. Vi ser en del av det i næringslivet også. Man fokuserer ofte på de som «performer» dårlig. I stedet for de som gjør det bra – eller middels bra. Vi bør jobbe for å få gnist i øynene til de som går på sparebluss.

– *Aktuelt nå: Bør Norge utvide olje- og gassaktiviteten i nordområdene?*

– Etter ni år i oljen er jeg nok påvirket. Jeg ser faren for miljøet og klimautviklingen, men mener at vi bør skape arbeidsplasser og hente ut verdier i regionen. Så kan man heller kreve av operatørene at de tar ekstra hensyn til miljøet, og at det investeres i forskning på området. Det har vist seg å gå tålig bra i andre situasjoner.

– *Har du en psykologvits på lager?*

– Jeg har en med et engelsk poeng: Det er barnepsykologen som støper ny oppkjørsel til garasjen sin. Han har ikke før glattet ut den siste ujevnheten på sementen, tatt et skritt tilbake og beundrer arbeidet sitt, så kommer det en gjeng med unger springende og lager fotspor over hele oppkjørselen. Psykologen blir rasende og jager barna bort, noe naboen føler seg forpliktet til å kommentere:

– *How can you do this, being a child psychologist?*

– I like children in the abstract, not in the concrete.